

Casus Wetenschappelijke Integriteit

2022

Onzorgvuldige wetenschapsbeoefening – ongegrond

Vrije universiteit

1. Onderwerp van de klacht

Kort samengevat stelt klager dat een aantal uitlatingen en een publicatie van beklaagde ongefundeerde claims bevatten. Voorts stelt klager dat de onderzoeksopzet onzorgvuldig is en dat de methodologische onderbouwing ontoereikend en incompleet is. Ook is er volgens klager sprake van buitenwetenschappelijke voorkeuren, het negeren van alternatieve inzichten en onvoldoende terughoudendheid in publiekscommunicatie.

2. Advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit aan het College van Bestuur

1 Procedure

1.1 Ontvangst van de klacht

Op [datum] is bij het College van Bestuur van de Vrije Universiteit (hierna: CvB) een e-mail binnengekomen afkomstig van [klager] en gericht tegen [beklaagde]. De e-mail betreft een klacht rond een vermoeden van schending van de wetenschappelijke integriteit. Kort samengevat stelt klager dat een aantal uitlatingen en een publicatie van beklaagde ongefundeerde claims bevatten. Voorts stelt klager dat de onderzoeksopzet onzorgvuldig is en dat de methodologische onderbouwing ontoereikend en incompleet is. Ook is er volgens klager sprake van buitenwetenschappelijke voorkeuren, het negeren van alternatieve inzichten en onvoldoende terughoudendheid in publiekscommunicatie.

Conform vigerende procedures heeft het CvB de klacht onverwijld doorgezonden aan de Commissie Wetenschappelijke Integriteit VU-VUmc (hierna: de commissie) ter beoordeling van de ontvankelijkheid en eventuele inhoudelijke behandeling. De klacht is op [datum] binnengekomen bij de commissie. Een afschrift van de klacht is bijgevoegd als *Bijlage 1* bij dit adviesrapport.

1.2 Ontvankelijkheid van de klacht

De commissie heeft op [datum] separaat aan klager en beklaagde de ontvangst van de klacht bevestigd, daarbij gemeld dat zij de ingediende klacht had getoetst aan het bepaalde in de Klachtenregeling wetenschappelijke Integriteit VU-VUmc uit 2016 (hierna: de Klachtenregeling) en dat de klacht ontvankelijk was. Tevens heeft de commissie in deze ontvangstbevestiging kenbaar gemaakt dat op het vervolg van de procedure de Klachtenregeling van toepassing is. Klager en beklaagde hebben ieder een afschrift van zowel de klacht als de Klachtenregeling ontvangen.

Universiteiten van Nederland

1.3 Schriftelijke ronde

Beklaagde heeft op [datum] zijn verweer op de klacht aangeleverd. Het afschrift hiervan is bijgevoegd als *Bijlage 2* bij dit adviesrapport.

Omdat de klacht en het verweer van beklaagde geen vragen oproepen, heeft de commissie besloten om de klacht schriftelijk af te handelen en geen hoorzittingen te organiseren.

De commissie heeft beklaagde op [datum] geïnformeerd dat de schriftelijke ronde gesloten werd en dat de commissie op basis van de bevindingen uit de schriftelijke ronde het houden van hoorzittingen niet noodzakelijk achtte. De commissie heeft het verweer op [datum] met klager gedeeld. Ook daarbij is medegedeeld met dat de schriftelijke ronde gesloten werd en dat de commissie op basis van de bevindingen uit de schriftelijke ronde het houden van hoorzittingen niet noodzakelijk achtte.

1.4 Concept adviesrapport

Het concept-adviesrapport [kenmerk] is op [datum] aan klager en beklaagde verzonden ter controle van eventuele feitelijke onjuistheden met als deadline [datum].

Partijen hebben geen aanleiding gezien correcties op het adviesrapport in te sturen.

2 Kader

Op deze klacht is de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (NGWI) van toepassing, die op 1 oktober 2018 in werking is getreden.

3 Beoordeling van de klacht

3.1 Inleiding

Klager heeft zijn klacht ingediend naar aanleiding van een aantal uitlatingen van beklaagde, namelijk [...].

Klager stelt dat beklaagde in strijd met verschillende in de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit (hierna: NGWI) genoemde normen heeft gehandeld. Beklaagde stelt dat klager zijn woorden onjuist citeert en daar vervolgens kritiek op geeft. Tevens stelt hij dat de door klager aangevoerde discussie over [...] in principe inhoudelijk van aard is en niet met integriteit van doen heeft. Ook stelt hij dat klager het wetenschappelijke betoog onjuist interpreteert.

De commissie behandelt de gestelde schendingen in volgorde zoals door de klager gebruikt en betreft daarbij het verweer van beklaagde.

3.2 De klachtonderdelen

Klachtonderdeel 1

Volgens klager is de claim dat [...] ongefundeerd. Door deze claim te doen, handelt de beklaagde volgens klager in strijd met norm 3 van de NGWI: Doe geen ongefundeerde claims over te behalen resultaten. Beklaagde heeft gesteld dat het antwoord op de vraag of de claim gefundeerd is, afhangt van de resultaten van het onderzoek.

De commissie constateert dat het beroep dat klager op norm 3 doet, niet kan slagen. Deze norm verplicht een onderzoeker geen onterechte claims te doen over te behalen resultaten. Beklaagde heeft deze claims niet gedaan en deze norm dus niet geschonden.

Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Klachtonderdeel 2

Klager stelt dat de (onder 1 genoemde) claim afwijkt van alle bestaande wetenschappelijke inzichten en [...]. Bovendien, zo merkt hij op, is er geen bewijs dat [...]. Klager geeft aan dat iets anders beweren heel zware bewijzen behoeft. Beklaagde handelt aldus in strijd met norm 4 van de NGWI: Houd rekening met de laatste wetenschappelijke inzichten.

Beklaagde brengt naar voren dat hij geen bewijzen voor de juistheid van de claim heeft, omdat de data daarvoor ontbreken. Wel beschikbare data zijn niet geruiststellend. Volgens beklagde moet dat dus onderzocht worden.

De commissie constateert dat norm 4 slechts verplicht om rekening te houden met de laatste wetenschappelijke inzichten – welke dat ook mogen zijn - en niet om daarvan steeds uit te gaan. Beklaagde heeft deze norm niet geschonden.

Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Klachtonderdeel 3

Naar de mening van klager is de onderzoeksopzet onzorgvuldig, omdat correlatie niet vanzelfsprekend causaliteit betekent. Voor dat laatste is volgens klager meer nodig en dat ontbreekt. Beklaagde heeft volgens klager daarom in strijd met norm 5 van de NGWI gehandeld: Zorg voor een onderzoeksopzet waarmee de onderzoeksvraag beantwoord kan worden.

Beklaagde heeft gesteld dat het [...] niet om causaliteit gaat, maar om de vraag welke van twee rivaliserende hypotheses de data het best kan verklaren.

De commissie constateert dat beklagde heeft voorzien in een opzet waarmee de onderzoeksvraag kan worden beantwoord. Beklaagde heeft norm 5 niet geschonden.

Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Klachtonderdeel 4

Volgens klager ontbreekt de methodologische onderbouwing waarom de in de publicatie gebruikte hypothese de enige mogelijke verklaring zou moeten zijn. Klager geeft aan dat alternatieve [...] niet zijn onderzocht, [...]. Beklaagde heeft daarom in strijd met norm 6 van de NGWI gehandeld: Geef een zorgvuldige methodologische onderbouwing.

Beklaagde merkt op dat hij nooit heeft gesuggereerd dat [...]. Volgens hem gaat het, zoals hij duidelijk heeft geschreven, om een verhouding tussen twee hypotheses die slechts op één aspect met elkaar verschillen.

De commissie constateert dat beklagde uitdrukkelijk heeft aangegeven dat ook andere verklaringen mogelijk zijn en dat [...] niets zegt over een mogelijk causaal verband.

Beklaagde heeft norm 6 niet geschonden.

Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Klachtonderdeel 5

Naar de mening van klager is er gezien eerder werk van de auteurs duidelijk sprake van buitenwetenschappelijke voorkeuren. Dit zou bij een zorgvuldige onderzoeksopzet geen probleem hoeven te zijn. De commissie begrijpt dit klachtonderdeel zo, dat klager, nu een dergelijke opzet ontbreekt, vindt dat beklagde norm 18 van de NGWI heeft geschonden: Vermijd dat de keuze van de onderzoeksmethode, de data-analyse, de beoordeling van de resultaten en de weging van mogelijke verklaringen worden bepaald door buiten-wetenschappelijke belangen, argumenten of voorkeuren (bijvoorbeeld commerciële of politieke).

Beklaagde heeft gesteld dat geen enkele wetenschap waardenvrij is. De keuze van zaken die men wil onderzoeken hangt af van iemands persoonlijke kijk op de wereld.

De commissie gaat ervan uit dat klager met de kwalificatie 'buitenwetenschappelijk' in het verband van zijn klacht 'pseudowetenschappelijk' bedoeld. Los van de vraag of eerder werk van beklagde als pseudowetenschappelijk moet worden beschouwd, heeft norm 18 geen betrekking op pseudowetenschap. Deze norm verbiedt een onderzoeker om zich door belangen, argumenten of voorkeuren te laten leiden die geen verband houden met wetenschappelijke oordeelsvorming.

Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Klachtonderdeel 6

Klager stelt dat data over [...] niet worden meegenomen in de analyse. Beklaagde handelt daarom in strijd met norm 36 van de NGWI: Wees expliciet over relevante niet-gerapporteerde data die conform de onderzoeksopzet wel verzameld zijn maar tot andere conclusies dan de wel gerapporteerde zouden kunnen leiden.

Beklaagde geeft aan grote moeite gedaan te hebben om [...] data vrij te geven zodat hij beter onderzoek zou kunnen doen. Dat is echter niet gebeurd. Beklaagde merkt bovendien op dat het een misverstand is te denken dat [...] de conclusies sterk zou beïnvloeden.

De commissie constateert dat data over [...] niet zijn verzameld door beklagde. Norm 36 is dus niet van toepassing.

Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Klachtonderdeel 7

Klager brengt naar voren dat de beschikbare data over [...] een alternatief vormen dat genegeerd wordt, hoewel die data duidelijk contra-indicatief zijn. Hij constateert dat beklagde, geconfronteerd met het belang van die data, stelt dat meer en betere data zijn twijfel niet zullen wegnemen. Hij zou daarom in strijd met norm 38 van de NGWI hebben gehandeld: Wees expliciet over onzekerheden en contra-indicaties en trek geen ongefundeerde conclusies. En hij zou in strijd met norm 39 hebben gehandeld: Wees expliciet over serieuze alternatieve inzichten die relevant kunnen zijn voor de interpretatie van de data en de onderzoeksresultaten.

Beklaagde merkt op [...] duidelijk te hebben gemaakt dat het alleszins voorstelbaar is dat nader onderzoek [...].

De commissie constateert dat de normen 38 en 39 geen betrekking hebben op datgene waarvan hij beklagde beschuldigt.

Dit klachtonderdeel is ongegrond.

Klachtonderdeel 8

Volgens klager is beklagde onvoldoende terughoudend geweest in zijn publiekscommunicatie, zeker ook gezien het preprint karakter van het artikel van beklagde en co-auteurs, dat nog niet is onderworpen aan de peer review van een gezaghebbend wetenschappelijk tijdschrift. In de inleiding op de verschillende klachtonderdelen stelt klager dat beklagde in [...] in steeds stelliger bewoordingen heeft gesuggereerd dat [...].

Naar de mening van klager heeft beklagde in strijd gehandeld met de norm 53 van de NGWI: Wees eerlijk in publieke communicatie en helder over de beperkingen van het onderzoek en van de eigen expertise. Communiceer pas over onderzoeksresultaten aan het algemene publiek als er voldoende zekerheid over de resultaten bestaat. Daarnaast zou beklagde in strijd hebben gehandeld met norm 54: Wees bij deelname aan het publieke debat open en eerlijk over de rol waarin die deelname plaatsvindt en over de aard en status van die deelname.

[...]

Wetenschap is tegenspraak, zo stelt beklagde. Er is volgens hem dus geen sprake van desinformatie, maar van wetenschap zoals dat hoort. Hij merkt op dat ook dit artikel zal worden onderworpen aan een peer review. Er kunnen volgens hem echter redenen zijn om het eerst als preprint online te zetten. In dit geval heeft het niet alleen geleid tot open wetenschappelijke uitwisseling maar ook tot een grootschalig onderzoek naar [...].

De commissie heeft de door klager aangevoerde mediavindplaatsen bestudeerd en is van mening dat beklagde in zijn uitingen de nodige terughoudendheid over de betekenis van de onderzoeksresultaten heeft betracht en duidelijk heeft gemaakt wat zijn expertise is.

Voor zover klager bij dit klachtonderdeel de conclusie uit [...] heeft willen betrekken, constateert de commissie dat de normen 53 en 54 op de publicatie als zodanig niet van toepassing zijn. Ten overvloede merkt de commissie op dat beklagde niet, zoals klager in de inleiding op zijn klacht heeft gesteld, in die conclusie heeft geadviseerd [...]. Beklaagde heeft geconcludeerd: [...].

Dit klachtonderdeel is ongegrond.

4. Conclusie

De klacht is ongegrond.

3. Aanvankelijk oordeel College van Bestuur

Het College van Bestuur:

- besluit op 24 mei 2022 ten aanzien van de beoordeling van de klacht van [klager] jegens [beklaagde] van [datum] het advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit VU-VUmc (CWI) in zijn geheel over te nemen. Dat betekent dat het CvB besluit de klacht in zijn geheel ongegrond te verklaren;
- besluit de klager, de beklaagde en de decaan [...]te informeren over dit besluit.

4. LOWI

Op deze zaak is geen LOWI-advies aangevraagd.

5 Definitief oordeel College van Bestuur

Het oordeel van het College van Bestuur werd definitief op 5 juli 2022.